

شنبه ۱۵ شهریور ۱۴۰۴ | ۱۶ صفحه | ۲۰ هزار تومان | سال چهارم | شماره ۸۷۴
www.hammihanonline.ir

نابودی دیگر بس است

ایهود اولمرت نخست‌وزیر اسبق اسرائیل

از عملکرد تنایا هو و نسل کشی در غزه می‌گوید

پایتخت دلار تقلبی

درباره اقتصاد کره شمالی که سالانه ۲۵ میلیون دلار

از جعل اسکناس‌های سوپر دلار درآمد دارد

مرد کار دیده یا دورهمی مردانه

درباره نادره رضایی معاون هنری وزارت فرهنگ

که این روزها سوژه حملات است

قطب‌های چپ قدیم

بازخوانی روابط مهدی کروبی و مجاهدین انقلاب به بهانه دیدار اخیر

واکنش رئیس‌جمهور پیشین ایران به حملات داخلی و خارجی پس از طرح اسنپ‌بک

روحانی: مخالفان برج‌جام ساکت باشند

حمیدرضا عزیزی پژوهشگر روابط بین‌الملل

ایران با برداشتن گام‌های محدود و برگشت‌پذیر برای احیای همکاری جزئی با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی آغاز کند، در حالی که سه کشور اروپایی به موازات آن، روسیه، چین و ایالات متحده را در شورای امنیت سازمان ملل درگیر کنند تا زمان بیشتری برای دیپلماسی به دست آورند.

امکان توافق موقت؟

بررسی پیشنهادهای موجود برای خروج از بن‌بست هسته‌ای در فرصت باقیمانده اجرای مکانیسم ماشه

نقد اقتصاد

منصور ریطرف نویسنده و تحلیلگر اقتصاد

در تاریخ بانک مرکزی ایران پس از انقلاب شاید نتوان فردی را یافت که در قفسه وقاره مرحوم دکتر محسن نوربخش باشد. این گزاره را به دو دلیل می‌گویم: دلیل اول آن است که محسن نوربخش می‌دانست اقتصاد و سیاست ایران چه می‌خواهد؛ فلذا متناسب با اهداف این دو سیاست‌های پولی و ارزی را تنظیم می‌کرد؛ دلیل دوم آن است که می‌دانست چه چیزی را برای اقتصاد و سیاست ایران نخواهد، پس به هیچ وجه به دنبال سیاست‌هایی نبود که مبدا اقتصاد ایران را به انحراف بکشاند. شاید برای خواننده این گمان پیش آید که فرق گزاره اول با دوم چیست. باید بگویم که فرق این دو بسیار عمیق است. فردی که بین خواستن و نخواستن را تفاوتی نبیند همواره دچار اشتباه است. نمونه‌های آن ریسان کل بانک مرکزی پس از نوربخش هستند، علی‌الخصوص دو رئیس کل اخیر بانک مرکزی و به‌ویژه رئیس کل فعلی آقای محمدرضا فرزین. وقتی صحبت از نهاد بانک مرکزی می‌شود، دو وظیفه خطیر بانک مرکزی در ذهن هر صاحب‌نظری متبادر می‌شود: حفظ ارزش پول ملی و مهار تورم. این دو وظیفه نه‌فقط در قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران درج شده بلکه در واقع وظیفه تمامی بانک‌های مرکزی بر روی این دو محور می‌چرخد. اما اگر نگاهی بیاندازیم به کارکرد یا عملکرد فرزین از دی‌ماه سال ۱۴۰۱ تا کنون متوجه می‌شویم که نه‌فقط بانک مرکزی در انجام این دو اصل کوتاهی کرده بلکه به نظر می‌آید که نبشی برای اقدام در این جهت هم ندارد. نمونه آن سخنرانی چند وقت پیش اوست که افزایش قیمت دلار در بازار آزاد را بر گردن کانال‌های تلگرامی انداخت. در این حال بهتر است نگاهی بیاندازیم به عملکرد آقای فرزین در مدت ۳ سال و اندی ریاست بر بانک مرکزی. برای بررسی عملکرد ایشان، بهترین ارزیابی بررسی وعده‌های ایشان و مهمتر از آن حفظ ارزش پول ملی و مهار تورم؛ یعنی همان دو اصلی که وظیفه بانک مرکزی است، می‌باشد:

- ۱- حفظ ارزش پول ملی. در بند ب ماده ۳ قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران آمده است که «بانک مرکزی باید اهداف زیر را با رعایت سیاست‌های کلی نظام موضوع اصل یکصد و دهم (۱۱۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران محقق کند: الف- مهار (کنترل) تورم
- ب- ثبات و سلامت شبکه بانکی و سایر «اشخاص تحت نظارت»
- پ- حمایت از رشد اقتصادی و اشتغال
- ج- کمک به حفظ و ارتقای ارزش پول ملی
- ه- کمک به تحقق عدالت اجتماعی.»

اگر مواد بالا را دقت کنیم می‌توانیم بگوییم که عصاره فعالیت بانک مرکزی در این ۵ بند خلاصه شده است. به ویژه بندهای الف و ج. در واقع براساس قانون بانک مرکزی، حفظ ارزش پول ملی از وظایف اصلی بانک مرکزی است. این به معنای آن است که نرخ تسعیر ریال در برابر ارزهای عمده جهان روا. به‌ویژه دلار آمریکا - نتهنها کاهش نیابد بلکه در صورت ضرورت افزایش هم یابد. اما روند بانک مرکزی از زمان روی کار آمدن فرزین مسیر معکوس را طی کرده است. زمانی که فرزین ریاست بانک مرکزی را بر عهده گرفت قیمت هر دلار آمریکا در بازار آزاد ارز تهران حدود ۴۰ هزار تومان بود اما آخر مرداد امسال قیمت هر دلار آمریکا در بازه ۹۰ هزار تومانی بود و در هفته اول شهریور ماه از ۱۰۰ هزار تومان هم گذشت. ← P

ماموریت از دست رفته

درباره کارنامه **محمد رضا فرزین** و بانک مرکزی که از ایفای مسئولیت‌های اصلی خود بازمانده است

سرمقاله

پرهیز از سیاست پرهزینه

واقعیت این است، هنگامی که تصمیم لازم و درست را در زمان مناسب نگیریم، ممکن است با گذشت زمان اعتبار و کارایی آن تصمیم ضعیف شود. از این نظر، ما استاد از دست دادن فرصت و زمان هستیم. علت این رفتار خیلی اهمیت دارد و ناشی از ویژگی‌های ساختار تصمیم‌گیری در ایران است. موضوعات سیاسی از نوع مسائل تکرارپذیر نیست که بتوانیم با قاطعیت نتیجه تصمیم را پیش‌بینی کنیم. نتایج هر تصمیمی فقط قابلیت گمانه‌زنی دارند. فرض کنیم کسی هنگام گفت‌وگوهای چهار ماه پیش ایران و ایالات متحده می‌گفت که: بهتر است مطابق منافع ملی خود قدری انعطاف به خرج دهیم. فرض کنیم این ایده پذیرفته و اجرایی می‌شد. طبعاً انتظار می‌رفت که جنگ رخ ندهد یا حتی رخ دهد. اگر به توافقی می‌رسیدیم و جنگی رخ نمی‌داد، منتقدین می‌گفتند امتیاز مهمی از دست دادیم که نباید می‌دادیم و چون جنگ رخ نداده بود که مقایسه کنند، حرفش شنیده می‌شد. اگر با نشان دادن انعطاف باز هم جنگ می‌شد، می‌گفتند که شما ضعف نشان دادید و آنها حمله کردند. در واقع، این نوع تحلیل‌ها مثل گربه‌ای است که هر جور بیندازی بالا. چهار دست و پا پایین می‌آید. پایین آمدنش ربطی به نوع پرتاب آن ندارد. سیاستمداران در این حالت چه کاری باید انجام دهند؟ اولین کار، پرهیز از سیاست پرخطر (ریسکی) است. سیاستمدار باید منافع ملی و مردم را لحاظ کند. مادر امور شخصی خود می‌توانیم ریسک کنیم؛ ولی برای منافع مردم حق ریسک کردن نداریم. باید بدترین نتایج را در نظر گرفت و از آن پرهیز کرد. اتخاذ سیاست پرخطر نشانه شجاعت نیست. راننده می‌تواند به تنهایی به مسیر پرخطر برود و با سرعت رانندگی کند، ولی حق ندارد مسافران را بدون علم و رضایت آنان به این مسیر پرخطر ببرد. سیاستمدار چنین اجازه‌ای ندارد که جامعه را وارد مسیر پرخطر کند. مسئله دوم و مهم‌تر، این است که باید جامعه و اغلب نخبگان فکری و دین‌مندان را در تصمیم‌سازی مشارکت دهند. مردم به میزانی که یک تصمیم را از خود بدانند، با آن همراهی و از آن حمایت می‌کنند و تبعاتش را هم می‌پذیرند. با این مقدمه پیشنهاد روشن این است که مسیر منتهی به اسنپ‌بک، یک مسیر کم‌خطر نیست. برخی معتقدند که اجرایی شدن سازوکار ماشه، ابعاد تحریم‌های موجود را چندین افزایشی نمی‌دهد که ارزش نگران شدن داشته باشد. چنین برداشتی کاملاً نادرست است، زیرا اسنپ‌بک موجب بازگشت قطعنامه‌های شورای امنیت می‌شود و به تحریم‌ها ماهیتی حقوقی و الزامی می‌دهد و بازگرداندن و دور زدن آن بسیار مشکل و پرهزینه است؛ درحالی‌که تحریم‌های یکجانبه آمریکا چنین نیست و حتی تغییر دولت در آمریکا نیز موجب کاهش شدت تحریم‌ها می‌شود. همچنان که در سال ۱۳۹۹ چنین شد. بنابراین، باید از آن پرهیز کرد. ← E

عکس: دانیال شایگان